

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державну соціальну допомогу інвалідам
з дитинства та дітям-інвалідам

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 1, ст.2)

- { Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 1220-IV (1220-15) від 02.10.2003, ВВР, 2004, N 10, ст.107
N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004, ВВР, 2004, N 25, ст.342
N 2154-IV (2154-15) від 04.11.2004, ВВР, 2005, N 2, ст.43
N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005, ВВР, 2005, N 16, ст.261
N 1276-VI (1276-17) від 16.04.2009 }
- { Встановити на 2002 рік рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для призначення допомоги відповідно до цього Закону у сумі 80 гривень у розрахунку на одну особу згідно із Законом N 2905-III (2905-14) від 20.12.2001, ВВР, 2002, N 12-13, ст.92 }
- { Встановити на 2003 рік рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для призначення допомоги відповідно до цього Закону у сумі 90 гривень у розрахунку на одну особу згідно із Законом N 380-IV (380-15) від 26.12.2002, ВВР, 2003, N 10-11, ст.86 }
- { Установити на 2004 рік розрахунковий розмір, що застосовується при визначенні розмірів державної соціальної допомоги відповідно до цього Закону, у сумі 100 гривень згідно із Законом N 1344-IV (1344-15) від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17-18, ст.250 }
- { Установити на 2005 рік розрахунковий розмір, що застосовується при визначенні розмірів державної соціальної допомоги відповідно до цього Закону, у сумі 150 гривень згідно із Законом N 2285-IV (2285-15) від 23.12.2004, ВВР, 2005, N 7-8, ст.162 }
- { Установити на 2005 рік розрахунковий розмір, що застосовується при визначенні розмірів державної соціальної допомоги відповідно до цього Закону: з 1 січня 2005 року - у сумі 150 гривень; з 1 квітня 2005 року при визначенні допомоги для інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів - 313 гривень, надбавки на догляд за інвалідом I групи - 406 гривень, надбавки на догляд за дитиною-інвалідом віком до 6 років - 362 гривні, надбавки на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років - 460 гривень; з 1 липня 2005 року при визначенні допомоги для інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів - 319 гривень; з 1 жовтня 2005 року при визначенні допомоги для інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів - 332 гривні, надбавки на догляд за інвалідом I групи - 423 гривні, надбавки на догляд за дитиною-інвалідом віком до 6 років - 376 гривень, надбавки на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років - 468 гривень згідно із Законами N 2285-IV (2285-15) від 23.12.2004, ВВР, 2005, N 7-8, ст.162, N 2505-IV (2505-15) від 25.03.2005, ВВР, 2005, N 17, N 18-19, ст.267 }
- { У тексті Закону цифри "16" замінено цифрами "18" згідно

із Законом N 2154-IV (2154-15) від 04.11.2004 }

{ У тексті Закону слова "управління соціального захисту населення" та "орган соціального захисту населення" у всіх відмінках і числах замінено відповідно словами "управління праці та соціального захисту населення" і "орган праці та соціального захисту населення" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005, ВВР, 2005, N 16, ст.261 }

Цей Закон відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) гарантує інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам право на матеріальне забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України та їх соціальну захищеність шляхом встановлення державної соціальної допомоги на рівні прожиткового мінімуму.

Стаття 1. Право на державну соціальну допомогу

Право на державну соціальну допомогу мають інваліди з дитинства і діти-інваліди віком до 18 років. (Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004)

Причина, група інвалідності, строк, на який встановлюється інвалідність, визначаються органом медико-соціальної експертизи згідно із законодавством України з одночасним роз'ясненням інвалідам з дитинства їх права на державну соціальну допомогу. (Частина друга статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1220-IV (1220-15) від 02.10.2003)

Перелік медичних показань, що дають право на одержання державної соціальної допомоги на дітей-інвалідів віком до 18 років, визначається у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, які мають одночасно право на державну соціальну допомогу відповідно до цього Закону, на пенсію та на державну соціальну допомогу згідно із Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам" (1727-15), призначається за вибором інвалідів з дитинства (законних представників інвалідів з дитинства, визнаних недієздатними, та дітей-інвалідів) державна соціальна допомога відповідно до цього Закону або пенсія чи державна соціальна допомога згідно із Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам" (1727-15). При цьому якщо інвалід з дитинства або дитина-інвалід має право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника і державну соціальну допомогу відповідно до цього Закону, ці виплати призначаються одночасно. (Частина четверта статті 1 в редакції Закону N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005)

Стаття 2. Розміри державної соціальної допомоги

Державна соціальна допомога призначається у таких розмірах:

інвалідам з дитинства I групи - 100 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;

інвалідам з дитинства II групи - 80 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;

(Абзац третій частини першої статті 2 із змінами, внесеними

згідно із Законом N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005)

інвалідам з дитинства III групи - 60 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; (Абзац четвертий частини першої статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004, N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005)

на дітей-інвалідів віком до 18 років - 70 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Прожитковий мінімум визначається відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум" та щорічно затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України і періодично переглядається відповідно до зростання індексу споживчих цін разом з уточненням показників Державного бюджету України.

Розміри державної соціальної допомоги підвищуються у зв'язку із збільшенням прожиткового мінімуму.

Державна соціальна допомога встановлюється в новому розмірі з дня набрання чинності законом про збільшення розміру прожиткового мінімуму. (Частина четверта статті 2 в редакції Закону N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005)

Стаття 3. Надбавка на догляд

Інвалідам з дитинства I групи встановлюється надбавка на догляд за ними в розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Одиноким інвалідам з дитинства II і III груп, які за висновком медико-соціальної експертної комісії потребують постійного стороннього догляду, встановлюється надбавка на догляд за ними в розмірі 15 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом устанавлюється в розмірі: на дитину-інваліда віком до 6 років - 50 відсотків прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років, на дитину-інваліда віком від 6 до 18 років - 50 відсотків прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років.

Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років призначається одному з батьків, усиновителів, опікуну, піклувальнику, які не працюють і фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом. Одинокій матері (одинокому батьку) надбавка на догляд за дитиною-інвалідом призначається незалежно від факту роботи.

При визначенні розмірів надбавок на догляд за інвалідами з дитинства та дітьми-інвалідами з важкими формами інвалідності, які потребують постійного стороннього догляду або допомоги (прикуті до ліжка, сліпоглухонімі, з психічними вадами тощо) внаслідок захворювань за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, не може застосовуватися рівень забезпечення прожиткового мінімуму.

При призначенні та виплаті надбавки на догляд застосовуються відповідно статті 4-17 цього Закону.

(Стаття 3 в редакції Законів N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004, N 2154-IV (2154-15) від 04.11.2004, N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005)

Стаття 4. Період, на який призначається державна соціальна допомога

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства призначається на весь час інвалідності, встановленої органами медико-соціальної експертизи. (Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004)

На дітей-інвалідів державна соціальна допомога призначається на строк, зазначений у медичному висновку, який видається у порядку, встановленому Міністерством охорони здоров'я України, але не більш як по місяць досягнення дитиною-інвалідом 18-річного віку.

Стаття 5. Строк виплати державної соціальної допомоги у разі зміни групи інвалідності

У разі зміни групи інвалідності державна соціальна допомога у новому розмірі виплачується інваліду з дитинства з дня зміни групи інвалідності, якщо така зміна приводить до збільшення розміру, але з місяця, наступного за тим, в якому встановлена нова група інвалідності, при зменшенні розміру допомоги.

Якщо дитина-інвалід, на яку виплачувалася державна соціальна допомога, по досягненні 18-річного віку визнана інвалідом з дитинства, виплата допомоги продовжується у новому розмірі за її заявою (недієздатним - за заявою опікуна) з дня встановлення групи інвалідності в разі збільшення розміру допомоги, але з місяця, наступного за тим, в якому дитині-інваліду встановлена група інвалідності, при зменшенні розміру допомоги.
(Стаття 5 в редакції Закону N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004)

Стаття 6. Умови поновлення виплати державної соціальної допомоги

Виплата державної соціальної допомоги зупиняється у випадку пропуску строку переогляду інвалідом з дитинства або дитиною-інвалідом, а в разі визнання знову інвалідом або дитиною-інвалідом виплата державної соціальної допомоги поновлюється з дня зупинення, але не більш як за один місяць.

Якщо строк переогляду пропущено з поважної причини, виплата державної соціальної допомоги поновлюється з дня зупинення виплати, але не більш як за 3 роки, за умови, що за цей період його визнано інвалідом або дитиною-інвалідом. При цьому, якщо при переогляді інваліда з дитинства переведено до іншої групи інвалідності (вищої або нижчої), то державна соціальна допомога за зазначений період виплачується за попередньою групою.

У разі припинення виплати державної соціальної допомоги внаслідок нез'явлення на переогляд без поважних причин, при наступному визнанні інвалідом з дитинства або дитиною-інвалідом, виплата цієї допомоги поновлюється з дня встановлення інвалідності або визнання дитиною-інвалідом.

Стаття 7. Інформація про державну соціальну допомогу

Органи медико-соціальної експертизи та заклади охорони здоров'я у 3-денний строк зобов'язані надіслати копії акта огляду інваліда з дитинства або медичного висновку про визнання дитиною-інвалідом до управління праці та соціального захисту населення за місцем проживання інваліда з дитинства або батьків, усиновителів, опікуна, піклувальника дитини-інваліда.

Не пізніше 10 днів після надходження документів, зазначених у частині першій цієї статті, управління праці та соціального захисту населення зобов'язане у письмовій формі повідомити інваліда з дитинства, а також батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника дитини-інваліда про право на державну соціальну допомогу, умови, розмір і порядок її надання.

За місяць до закінчення строку виплати державної соціальної допомоги управління праці та соціального захисту населення зобов'язане попередити у письмовій формі інваліда з дитинства, а також батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника дитини-інваліда про причину припинення її виплати.

Стаття 8. Порядок звернення за призначенням державної соціальної допомоги

Заява про призначення державної соціальної допомоги подається інвалідом з дитинства до управління праці та соціального захисту населення за місцем проживання.

Заява про призначення державної соціальної допомоги інваліду I чи II групи, який визнаний недієздатним, а також на дитину-інваліда подається одним із батьків, усиновителем, опікуном або піклувальником за місцем свого проживання.

До заяви про призначення державної соціальної допомоги повинні бути додані документи про вік і місце проживання інваліда з дитинства або дитини-інваліда, документи про місце проживання батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника, який подав заяву, а також довідка медико-соціальної експертизи або медичний висновок, видані у встановленому порядку.

Якщо з заявою звертається опікун або піклувальник, то подається також копія рішення органу опіки і піклування про встановлення опіки чи піклування.

Один із непрацюючих батьків, усиновителів, опікун або піклувальник, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом віком до 18 років, додатково подають довідку про те, що вони не працюють, видану за місцем проживання. (Частина п'ята статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004)

Управління праці та соціального захисту населення, яке прийняло заяву про призначення державної соціальної допомоги, видає заявнику розписку про прийом заяви та доданих до неї документів із зазначенням дати прийому заяви.

Днем звернення за призначенням державної соціальної допомоги вважається день прийому заяви з усіма необхідними документами.

Якщо заява про призначення державної соціальної допомоги надсилається поштою і при цьому подаються також всі необхідні документи, то днем звернення за державною соціальною допомогою вважається дата, вказана в поштовому штампелі місця відправлення заяви.

У тих випадках, коли до заяви додані не всі необхідні документи, заявнику повідомляється, які документи повинні бути подані додатково. Якщо вони будуть подані не пізніше 3-х місяців з дня одержання повідомлення про необхідність подання додаткових документів, то днем звернення за призначенням державної соціальної допомоги вважається день прийому або відправлення заяви про

призначення такої допомоги.

Стаття 9. Порядок та строки призначення державної соціальної допомоги

Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства або на дітей-інвалідів віком до 18 років призначається органами праці та соціального захисту населення.

Заява про призначення державної соціальної допомоги розглядається органами праці та соціального захисту населення не пізніше 10 днів після надходження заяви з усіма необхідними документами.

Державна соціальна допомога призначається з дня звернення за її призначенням.

Стаття 10. Виплата державної соціальної допомоги

Державна соціальна допомога виплачується державними підприємствами і об'єднаннями зв'язку за місцем проживання інваліда з дитинства або батьків, усиновителів, яким призначена допомога на дітей-інвалідів. Опікуну або піклувальнику державна соціальна допомога виплачується за місцем їх проживання.

Виплата державної соціальної допомоги провадиться щомісячно за поточний місяць у встановлені органами праці та соціального захисту населення строки. (Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004)

Призначена державна соціальна допомога виплачується інваліду з дитинства незалежно від одержуваного ним заробітку, стипендії, аліментів або інших доходів. (Частина третя статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004)

Державна соціальна допомога, яка призначена на дитину-інваліда віком до 18 років, виплачується незалежно від одержання на неї інших видів допомоги.

Стаття 11. Виплата державної соціальної допомоги за довіреністю

Державна соціальна допомога може виплачуватися за довіреністю, порядок оформлення і строк дії якої визначаються законом.

Стаття 12. Виплата державної соціальної допомоги за минулий час

Суми державної соціальної допомоги, призначені, але не витребувані своєчасно одержувачем без поважних причин, виплачуються за минулий час не більш як за 12 місяців перед зверненням за її одержанням.

Суми державної соціальної допомоги, не одержані своєчасно з вини органу, який призначає або виплачує державну соціальну допомогу, або через неможливість отримання цих сум інвалідом чи його офіційним представником з поважних причин (поважною причиною є перебування інваліда на лікуванні, інші причини, які фізично унеможлилювали своєчасне витребування призначених сум державної соціальної допомоги, або інші об'єктивні обставини, коли інвалід чи його батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники не могли звернутися за їх отриманням), виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком. При цьому виплата державної

соціальної допомоги за минулий час здійснюється виходячи із прожиткового мінімуму, затвердженого на момент її виплати, з компенсацією за несвоєчасну її виплату.

Невиплату або відмову у виплаті державної соціальної допомоги за минулий час може бути оскаржено у судовому порядку відповідно до закону.

(Стаття 12 в редакції Закону N 1220-IV (1220-15) від 02.10.2003)

Стаття 13. Виплата державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам віком до 18 років, які перебувають на повному державному утриманні

Інвалідам з дитинства, які перебувають на повному державному утриманні у будинках-інтернатах для громадян похилого віку та інвалідів, пансіонатах для ветеранів війни та праці, стаціонарних відділеннях територіального центру соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян тощо, виплачується 25 відсотків призначеного розміру державної соціальної допомоги.

Різниця між розміром призначеної державної соціальної допомоги інваліду з дитинства, який перебуває у відповідній установі (закладі), і розміром державної соціальної допомоги, яка виплачується інваліду з дитинства відповідно до частини першої цієї статті, перераховується установі (закладу), де перебуває інвалід з дитинства, за його особистою письмовою заявою або заявою його законного представника. Зазначені кошти зараховуються на рахунки таких установ (закладів) понад бюджетні асигнування і спрямовуються виключно на поліпшення умов проживання в них інвалідів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Дітям-інвалідам із числа сиріт за період перебування на повному державному утриманні державна соціальна допомога виплачується в повному розмірі та перераховується на їх особисті рахунки у банку.

Іншим дітям-інвалідам, які перебувають у будинках-інтернатах, інших стаціонарних установах (закладах) на повному державному утриманні, призначена державна соціальна допомога виплачується в розмірі 50 відсотків та перераховується на їх особисті рахунки у банку. При цьому частина державної соціальної допомоги, що залишилася після виплати суми державної соціальної допомоги, перераховується на банківський рахунок установи (закладу) за місцем перебування дитини і спрямовується виключно на поліпшення умов проживання дітей.

(Стаття 13 в редакції Закону N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005)

Стаття 14. Підстави припинення і відновлення виплати державної соціальної допомоги

Виплата у повному розмірі державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства в разі влаштування їх до відповідної установи (закладу) на повне державне утримання або зняття з повного державного утримання відповідно припиняється або відновлюється з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому виникли ці обставини.

У разі влаштування дитини-інваліда віком до 18 років до відповідної установи (закладу) на повне державне утримання або зняття з повного державного утримання виплата державної соціальної допомоги на дитину-інваліда у повному розмірі відповідно припиняється або відновлюється з першого числа місяця, наступного

за місяцем, у якому виникли ці обставини.

При зміні одержувачем державної соціальної допомоги місця проживання виплата цієї допомоги продовжується відповідним органом праці та соціального захисту населення за новим місцем проживання. Виплата державної соціальної допомоги продовжується з того часу, з якого вона була припинена за попереднім місцем проживання.

{ Частина третя статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1276-VI (1276-17) від 16.04.2009 }

{ Стаття 14 в редакції Закону N 2457-IV (2457-15) від 03.03.2005 }

Стаття 15. Виплата допомоги на поховання

У разі смерті інваліда з дитинства або дитини-інваліда віком до 18 років членам його сім'ї або особі, яка здійснила поховання, виплачується допомога на поховання у розмірі двомісячної суми державної соціальної допомоги.

Допомога на поховання виплачується незалежно від строку звернення за її виплатою.

Стаття 16. Джерела покриття витрат на виплату державної соціальної допомоги

Покриття витрат на виплату державної соціальної допомоги здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України у вигляді субвенцій до місцевих бюджетів.

У Державному бюджеті України статті видатків на надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам є захищеними і фінансуються у першочерговому порядку. (Статтю 16 доповнено частиною другою згідно із Законом N 1579-IV (1579-15) від 04.03.2004)

Стаття 17. Оскарження рішення органу, що призначає державну соціальну допомогу, та відповідальність посадових осіб за порушення цього Закону

Рішення органу, що призначає державну соціальну допомогу, може бути оскаржене у відповідних органах виконавчої влади або у судовому порядку.

Посадові особи, з вини яких несвоєчасно виплачується державна соціальна допомога, несуть відповідальність відповідно до закону.

Стаття 18. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2001 року.

2. При визначенні розмірів державної соціальної допомоги на 2001 рік застосовується тимчасовий розрахунковий розмір - 50 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

3. Кабінету Міністрів України:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законодавчих актів України, що впливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 16 листопада 2000 року
N 2109-III